

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΤΟ ΞΥΛΟΝ ΤΗΣ... ΓΝΩΣΣΕΩΣ

ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Και σήμερα ακόμη, σε πολλές χώρες, η εκπαίδευσις δεν είναι λιγότερο σκληρή και αυστηρή από άλλοτε. Και ο' αυτή την Αγγλία, όπως διαχέει η εικόνα η σ, χρησιμοποιούν τις βέργες για να αναγκάζουν τους μαθητές...

μαρτυρούσαν χειρολεξικώς από τους διδασκάλους των. Όλο σφεδόν το εκπαιδευτικό σύστημα του παρελθόντος εστιχόρετο στη «βέργα» του δασκάλου ή του πατέρα. Η ίδια η Βίβλος λέει κατόπιν: «Μισεί το παιδί του όποιου δεν τόν δέρονει». Σε πολλά διασσοζόμενα εβραϊκά και φονιζικά μνημεία απλόχουν αναλισσόμενες διάφορες οικογενειακές σηνές, στις όποιες ο πατέρας παρουσιάζεταί πάντοτε με τή βέργα στο χέρι!

Ίθού τώρα τί γράφει ένας Έλλην φιλόσοφος για την εκπαιδευση των μικρών Αθηναίων στην αρχαιότητα: «Μόλις τόν παιδί ξεφυγει από την τρυφά της τροφού τον πέγει στα χέρια τόν παιδιγοργού, τόν γυμνασιόδιδασκαλό και τόν μουσικό, ό όποιον τόν μαστρίζουν άλληλοδιδάχος για να τόν μάθουν τί τέχνης τους. Μεγαλώνει άκούη λίγο: Τότε έρχεται η σειρά τόν μαθηματικό, τόν γεωμέτρον, τόν δασκάλον της Γραμματικής. Όλοι αυτοί οι δασκάλου, που τόν ξεπατούν νοστινά και δεν τόν παραγορουν όστε σιγην αναπαύσεος, τόν μασιγόνουν διαγκός. Γίνεταί τόν παιδί έρημος, πέγει στα χέρια τόν γυμνασιόχοον και τόν γυμνασιό, από τούς όποιους η εκπαιδευση τον μεταβάλλεταί σε μαρτύριο...»

Και αφού αυτά συνέβαιναν στις Αθήνας, τόν όποιον ο πολιτισμός ήταν άνωτέρος μπορούσε να ναντισθήτε τί γίνονταν στη Σπάρτη. Ο μικρός Σπαρτιάτης είχε για δασκάλο έναν καλύτερο στρατιωτικό ραβδόμορο, ό όποιος τόν έδιδασσε κρατώντας πάντοτε ένα σιδερένιο ραβδί στο χέρι. Η εκπαιδευσις ήταν έν' αδιάκοπο μαρτύριο. Ο μικρός μαθητής έμενε όσες ολοκληρες εντεθειμένος στον ήλιο ή στο κρύο, έτρωγε ελάχιστα και έκανε γυμνάσια κουραστικά και έξανθητικά. Και όμωσ κανείς όστε στη Σπάρτη, όστε στην Αθήνα, δε σέφετηζε να διαμαρτυρηθή ποτέ έναντιον τόν συστηματος αυτού της Έκπαιδευσεος. Οι φιλόσοφοι και οι ποιηταί -ό Αριστοτέλης, ο Πλάτων, ο Αριστοφάνης- έπιδιοκρίζονταν άνεπιφύλακτος τόν «εφεργετιζόν» Ξυλοκόπημα τόν μαθητόν.

Η Ρώμη κατόπιν συνέχισε πιστά την ελληνική παράδοσι. Ένας από τούς συγγραφείς της γράφει σχετικώς τά εξής προς τόν παιδί του: «Υπομνήσε σου, κατά τά έξοσι πρώτα χρόνια της ηλικίας σου, δεν έχεις τόν δικαίωμα ν' άπομακρυνθής όστε βήμα από τόν παιδαγοργό σου. Και όταν άρχεις να πής στο μάθημά σου, μετά την άναοτή τού ήλιου, κάνε πολύ καλά ο διδασκαλό σου ποί σε δέονει για να σε διορθώσ...» Ο μέγας Ρωμαίος ποιητής Οράτιος είχε φάει τόσο ξύλο από τόν διδασκαλό του, όστε τόν άποθανάτισε κατόπιν στα ποιημάτα του. Ήταν κάποιος Ορχάπιος και ο Οράτιος τόν είχε έπονομάσει «δάστη». Τόσο πολύ έδερον τόν μικρό ποιητή όστε η λέξις «Ορχηπιανισμός» σημαίνει και σήμερα άζομα τή διδασκαλία με τόν ξύλο... Ο Άγιος Αύγουστινός γράφει ότι, όταν ήταν μαθητής ο δασκαλό του τόν έδερον άλύτητα.

Είνε ανάγκη τάχα να ποίμε πόση σημασία απέδιδαν κατά τόν μεσαιώνα στην εκπαίδευση τόν μαθητόν δια τού Ξυλοκόπηματος; Νομίζαν τότε ότι τά παιδιά θα γόνεταν τά άχρονετα για την ηλικία τους ελληνικά και λατινικά με τόν ξύλο. Υπήρχαν σχολεία όπου έδεραν ταχτικά όλους τούς μαθητές καθε Σάββατο! Κατά τόν 16ον αιώνα μ. χ. ο έπίσκοπος Ρατιέ, εκδίδοντας τόν πρώτο έγχειρίδιο παιδαγωγικής, έβαλε ως προμετοπίδα τόν την ακόλου-

Τι τραβούσαν οι μικροί μαθηταί στις αρχαίας Αθήνας. Οι διάφοροι διδασκαλοί βασκανισταί. Τό μικρύτερον τόν μικρών Σπαρτιατών. Τι λένε οι διάφοροι φιλόσοφοι της αρχαιότητος. Ο «δάστης» τού Οράτιου. Κατά τόν μεσαιώνα. «Τέ νου σας στις πλάτες σας!». Τό πρόγραμμα της εκπαιδευσεος στο μεγαλύτερο λυκείο της Γαλλίας, Νησιετα και τών... γονών! Μικροί βασιλείς δερόμενοι. Τι ξύλο έφαγε ο Λουδοβίκος ΧΙΙΙ. Ο αμείλικτος παιδαγωγός του που τόν δέρνει μετά τή στέψη του. Οι «ειδικοί» που έδεραν τούς μαθητάς. Μαθηταί που πέθαναν άπ' τόν ξύλο. Αι μέθοδοι τού Ξυλοκόπηματος. Αυτοκτονιαί μαθητόν. κ.λ.π. κ.λ.π.

Στην εποχή μας τόν Ξυλοκόπημα τόν μαθητόν από τούς διδασκάλους τόν θεωρείται σφεδόν ως βαρβαρότης και τερατοδία. Και όμωσ στο παρελθόν έφθορείτο ως φυσικότητα, χρησιμιο και σφέλιμο ποίημα. Έπί πολλούς αιώνας οι μικροί μαθηταί έδεροντο, έμασιγόνοντο και εφρακίζοντο άζομη - με δύο λόγια

δη άμείροση προς τούς μαθητάς: «EXETE TO NOY ΣΑΣ ΣΤΙΣ ΠΑΑΤΕΣ ΣΑΣ!» Ο πολιτισμός έντομηεταί προσέδνεταί σχολεία έπολλαπλασιάζοντο, με τόν Ξύλο έμασίεταν πάντοτε. «Η μόνη διαφορά μεταξόν της εκπαιδευσεος τού 14ου και τού 15ου αιώνος - γράφει ένας ιστορικός της εποχής - είναι ότι οι βέργες τού 15ου αιώνος είνε μεγαλύτερες από τού 14ου!»

«Σε μπούμε ο' ένα σχολείο της εποχής εκείνης. Είνε μία αΐθουσα χαμηλή και σκοτεινή, ήγη και βρομερή, ποί όστε για φύλαξη δεν θα τή χρησιμοποιούσαν σήμερα. Καταγής, άπάνω σε πάδες θαγονταί οι μαθηταί. Όστε ήγνος θρασιον δεν ύπαρχει. Όστοςο τελεία σινοτή δεν βασίλειει έχει μέσα, αν πιστεύομε τόν μεγάλο φιλόσοφο Μονταίν, ό όποιος γράφει: «Εν θ' άκούοιτε ποιά κρανές μαθητόν βασινεζόμενον και διδασκάλου μεθισόμενον από την ήγη τους. Θα ήθε να περιγράψω ό δέστεροι τούς πούτους κρατώνταί στα χέρια τους δέομες αλόκληρες από άγριες βέργες. Οι δασκαλοί αυτοί είνε για τά παιδιά ή φράκη και ή σκληρότης προσοικουμένης. Είνε όμοιο βέβηια να ήγη κανείς ελληνικά και λατινικά, να όνι να τά μαθήσει μ' αυτόν τόν ποί...»

Έξτος όμωσ τού Ξυλοκόπηματος τόν μαθητόν, γενικώς ο κανονισμός τόν σχολείων, κατά τόν μεσαιώνα ήταν σκληρότατος. Άκούστε λοιπόν, συγγρηονι καλομαθημένοι μαθηταί τόν πρόγραμμα τού άριστοκρατικότερου τότε Λυκείου της Γαλλίας, τού Κολλέγιου Μονταγνι, κατά τόν 1460: «Όσα τόν ποί: Ξύπνημα τόν μαθητόν. Ένας δασκαλόσ τραβεί τούς στήτες τόν κελίον όπου είνε κλεισμένοι οι μαθηταί. Ένας άλλος ανάβει τά φώτα.

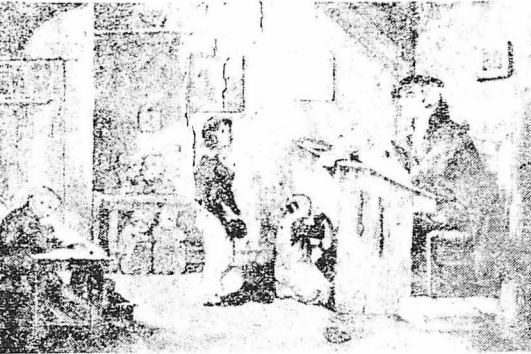
5 με 6: μάθημα, στη λατινική έννοσιετα. 6: Λειτουργία. Διανοή στούς μαθητάς ένός κομματιού προμιο «ελαχίστον και ισχυρότατον». 7 με 8: διάλλεμα. 8 με 10: μάθημα. 10 με 11: διαλογική διδασκαλία και εξέτασις. 11: Φαγητό και... μαθηματικά!

Μεσημέρι ός τάς 2: λατινικά θέματα, 2 με 3: μάθημα. 3 με 4: επανάληψις. 4 με 6: μάθημα και διαλογική συζητησις. 6: δείπνο και άνάπαυσις μισής ώρας. 6 1/2 με 9: εξέτασις επί τής διδασκαλίας της ημέρας. 9: κλεισίμα μέσα στα κελία και ύπνος.

Επίσης και η τροφή τόν έδιναν στούς μαθητάς τόν έν λόγφ Λυκείον, ήταν ελαχίστη. Μέχρις ηλικίας δεκάξη έτόν ένα αϊντό ή όργα άποτελούσε τόν φαγητό τους. Οι μεγάλοι μόνο, πάνω άπ' τά δεκάξη, είχαν τόν δικαίωμα να τρώνε μία όργα ολοκληρη ή δύο αυγά, να παίρνουν λίγο βούτυρο και να πίνουν ελάχιστο κρασί... Είνε θαύμα πως έξοσαν οι μαθηταί της εποχής εκείνης!

Μά και στα σπίτια τους οι μικροί μαθηταί τού μεσαιώνος δεν έπερονοσαν καλλίτερα. Και μέσα στούς πάργους οι μικροί άριστοχράταί έμασιγόνοντο όπως και στο σχολείο. Και είχαν συνηθίσει τόσο όστε τα ίδια τά θέματα ήμποσαν μόνο τους πολλές φορές να τά δέρονται. Και τά χορτίσια δεν ήπιγαναν πίσω. Πολλές πριγκιποπούλες εκτίμησαν με την πλάτη τους τή άξία τού Ξύλου. Η Μαργαρίτα τού Βαυλουά γράφει στα «Απομνημονεματά» της ότι αν δεν την έδεραν δεν θα μάθαινε ποτέ Έλληνικά και λατινικά.

Και στούς μετέπειτα χρόνους τόν μαστίγωμα τόν μαθητόν εξακολούθησε. Τόν Κολλέγιο της Ναβάρρας είχε ειδική επιχορήγησι από τόν βασιλέα της Γαλλίας για ν' αγοράζη βέργες «προς διατήρησι της παιδαγωγίας»!

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΝΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΡΟ ΕΚΑΤΟ ΕΤΩΝ

Έκτος τού Ξύλου με τις βέργες της εποχής εκείνη επεβάλλετο στους μαθητές ή τιμωρία της οδύσσειας καθώς και τόν γονάτιομα ν' ένα καρτερο σκώφο στο κεφάλι που τόν έλεγαν «παιδουροκάπυλο».

Όσποτε σχετικώς κι' ένα γράμμα τού βασιλέος της Γαλλίας Έρρίζον τού IV προς την σ. ντε Μονγγλάς, παιδαγωγόν τού διαδόχου υιού του.

Κυρία, ληψήθηκα ποί δεν με έρωήγατε αν πρέπει να δέρονε τόν γιόν μου. Αυτό τόν ποίημα τόν έπιθυμώ πολύ, και ός διατάσσοι μάλιστα δοκίμει είνε κλίμοιος η κάνει καμιά άταξία να τόν δέρονε, γιατί και έξ ιδίας πείρας έξομα ότι τίποτε στον κόσμο δεν αντερίζει τόσο τούς μικρούς μαθητάς όσο τόν Ξύλο.

Χαίρετε, Κυρία. Έρρίκος IV.

Ο Λουδοβίκος ΧΙΙΙ πρέπει να έφαγε τόν περισσότερο Ξύλο από όλους τούς βασιλείς της Γαλλίας αν κρίνη κανείς από τόν διασσοζόμενον άζομη άπολογισμό τού Ξύλου που έτρωγε κατά τή δεκαπέντε χρόνια της παιδιζής τού ήλικίας. Στάς 9 Οκτοβριου 1603 σε ήλικία 2 1/2 έτόν ο Λουδοβίκος έξύπνησε στις 8 τόν πρωί και έπειδή

ήταν πολύ πεισματάρης έφραγε άρκετές με τη βέργα». Αύτη ή άρχή ύπόσχεται πολλά. Στις 4, 5, 9, 11, 18, 23, 24, και 27 Μαρτίου 1604 έμαστιγώθη πάλι. Μά κατά τους άλλους μήνες των ετών της παιδικής του ηλικίας, όπως φαίνεται από τον περίεργο αυτό άπολογισμό δέν έφραγε λιγότερο ξύλο. Στις 15 Μαΐου 1610, ο Λουδοβίκος XIII άνηγορεύθη βασιλεύς, παρουσιάσθη στο Κοινοβούλιο, έβγαλε λόγο εκεί και δέχτηκε τις εκδηλώσεις της ύποταξης και του σεβασμού όλης της Γαλλίας. Άμέσως όμως την άλλη μέρα έφραγε ξύλο άλύπητο για κάποια άταξία που έκανε! Μετά τη στέψη του στους Ρέιμς έφραγε άλλο ξύλο πάλι. Μόλις ο δυστυχισμένος αυτός βασιλεύς έβλεπε τον παιδαγωγό του να πλησιάζη με τις βέργες στο χέρι έτρεμε υύγχομος. Όταν κάποτε δέχτηκε τους πρεσβευτάς της Αυστρίας και, κατά την άρρόσση, τάχισε στο λόγο με τον όποιο τους προσεφώνησε, κατόπι κρώγτηκε για να μη τόν δείρη ο άμείλικτος παιδαγωγός του. Έτσι μάθανε τον επάγγελμά του ο βασιλεύς αυτός.

Επίσης το διάδοχο του Λουδοβίκου XIV τόν έδερε ο παιδαγωγός του.

Σε όλα τα μεγάλα εκπαιδευτικά ιδρύματα του XII αιώνας είχε εφαρμοσθεί το ξύλο στη μόρφωση. Στά Λύκεια των Ήσουιτών, τους μαθητάς δέν τους έδεραν οι ίσρεϊς, άλλα ει δ ι κ ο ι προσεκολλημένοι στο προσωπίκό του Λυκείου. Οι είδιζοί αυτοί ήσαν συνήθως μερικόν εύρωστοι τεχνίται της πόλεως οι όποιοί εκτός της τακτικής των δουλειάς, είχαν και τό ξυλοφόρτομα των μαθητών επί πληρωμή! Άλλοτε πάλι ήσαν μερικά εύρωστα χωριατόπουλα, τά όποια εξέπαιδευόντο δωρεάν στα Λύκεια υπό τόν όρο να δέρονται τους συμμαθητάς των. Όταν όμως οι αυτοί έκαναν κακιά άταξία, τότε δέν έλλειπαν οί... έφοιστέναι για να τους δέρισουν.

Τό μαστίγιο αυτό των μαθητών συνίστατο σε 70 με 80 χτυπήματα με τη βέργα. Καμιά φορά, τά χτυπήματα αυτά έφταναν τά 200, ποτε όμως δέν κατέβαιναν κάτω από τά 40. Έκτός των βεργών όμως χρησιμοποιούσαν για τό ξυλοκόπημα μαστίγια, σχοινιά με κόμπους και ξύλα άζόνη!

Πολλές φορές εγγύνηναν τους μαθητάς ολότελα, τους έδεραν σε μία στήλη και τους έδεραν από τό κεφάλι ως τά πόδια. Άλλοτε πάλι τους χτυπούσαν με τη μαστίγια στα δάχτυλα. Μόνο τά χτυπήματα στο κεφάλι άπηγορεύοντο.

Όστόσο ή εκπαιδευτική αυτή είχε πολλές φορές και τά δυσάρεστα άποτελεσμάτά της. Στο 1567 ένας μαθητής όνομαζόμενος Διονύσιος Λεμπέ έφραγε τόσο ξύλο στο σχολείο όποτε έγινε ανάπηρος. Τό Γαλλικό κοινοβούλιο, κατόπι μαζοτάτων συζητήσεων του έδωσε 60 λιρών άποζημίωση. Ο Σαιν-Σιμόν, στα «Απομνημονεύματά» του άναφέρει τόν τραγικό θάνατο του νεαρού δουκός ντε Μπουφλέρ «ο όποιος ύστερα από ένα άγριο μαστίγιομα έπεσε άμέσως άρρωστος και σε 4 ήμερες πέθανε...»

Τό ξύλο όμως δέν άπέλειε και τις άλλες τιμωρίες εκ των όποιών ή πιο συχνές ήσαν ή νηστεία και ή φυλάκιση. Καθε μεγάλο Λύκειο είχε και είδική φυλάκη για τους μαθητάς του. Παρ' όλη την πρόοδο της φιλοσοφίας και του άνθρωπισμού και κατά τόν 18ον αιώνα έξακολούθησαν να δέρονται τους μαθητάς, κατά τάς παρκομάς άζόνη της Γαλλικής Έπαναστάσεως, τό κολλέγιον του Μαρζαρίνου στο Παρίσι προσέλαβε τόν εύρωστο Σερβαλιέ με μισθό 150 λιρών «για να περιποιήται την βιβλιοθήκη του και να τιμωρη τους μαθητάς!»

Έν τώ μεταξύ έπύοχεται ή Γαλλική Έπαναστασις, τό καθέστος άνατρέπεται, όλα τά παλαιά σχολεία διαλύονται, μά τό μαστίγιομα των μαθητών έξακολουθεί κάπως μετριώτερα όμως. Οι ήθικολόγοι της εποχής εκ συμφώνων διεκρίνον ότι, προκειμένου οι διδάσκαλοι να δέρονται τους μαθητάς, καλύτερα θα ήταν να τους λογιζέον δι' αυτής της λογικής. Έτσι σιγά-σιγά τό πατροπαράδοτο ξύλο κατηργήθη. Όστόσο που και που έχρησιμοποιείτο και αυτό, μά οι μαθητάί δέν τό ηνεύγοντο πιά άπαθείς...Και έφραγε μέν κάποτε ξύλο ο Σατοβριάνδος από τό δάσκαλό του, άλλα κατόπι αντίστασεως μισής ώρας. Στο κολλέγιον του Μαρζαρίνου πάλι, ένας μαθητής σκότωσε με τό σουργιό τό δάσκαλό του επειδή ήθελε να τόν δείρη.

Έκτοτε, στο Λύκειο αυτό ή φυλάκιση άντικατέστη τό ξύλο. Μά εύθύς εκ άρχής παρετήρησαν τά δυσάρεστα άποτελεσμάτά της: Πολλοί μαθητάί αυτοκτόνησαν στη φυλάκη τους από την άπελπισία τους και τη στενοχώρια. Στο 1840, ένας μαθητής δεκαπέντε χρόνων ο όποιος έτιμωρήθη με φυλάκιση επειδή τό έσοασε κατά τη διάρκεια ενός περιπάτου, ητύοκτόνησε στραγγαλισθείς με την γραβάτα του την τρίτη ήμέρα μεσ' στη φυλάκη του! Τόν ίδιο χρόνο πάλι, στο Σολέ, ένας άλλος φυλακισμένος μαθητής κρεμάστηκε μέσα στο κελλί του. Αυτά

όλα τά επεισόδια έγιναν άφορη ή να καταργηθή έντελώς και τό ξύλο και ή φυλάκιση στη Γαλλία...

Και στην Ελλάδα όπου έδημιουργήθη και παροιμία για τη θαυματουργή επίδραση των σοματιζών πονιών — «τό ξύλο βγήκε από τόν Παράδεισον» — οι παλαιοί διδάσκαλοι έχρησιμοποιούσαν για τη συμμόρφωση των μαθητών τόν «φάλαγγος», τό γονάτισμα με τό πρόσσο στραμμένο προς τόν τοίχο και τέλος, τό φόρτομα του μαυροπίνακος επί της τάξης του μαθητού.

Σχετικώς με την τιμωρία του φάλαγγος ύπόρχει και τό παλαιό παιδαγωγικό τραγούδι, με τό όποϊον άρχίζαν τά μαθήματα των πρώτων Έλληνικών Σχολείων:

Άρξοι, γρη μου αγαθή, γράφοι γράμματα και μήν δασής, μήν παιδείης και στον φάλαγγος βάλής!

Ήτο δέ ο φάλαγγς ένα ξύλινον όργανο τό όποιο προσηρμόζετο επάνω εις τόν μαθητήν και τόν ημποδίζε να κινήθη.

Άκόμα και σήμερα σε πολλά Γερμανικά σχολεία εφαρμοζέται τό σύστημα των σοματιζών τιμωριών από τους παιδονόμους. Στην

Ελλάδα της περασμένης γενεάς οι δημαρχοί των μεγάλων πόλεων διορίζαν και τόν παιδονόμο, ο όποιος είχε δικτατορικήν έξουσία στον παιδονόμον που τόν έτερε. Συνήθως παιδονόμοι διορίζοντο άπόστρατοι ύπαξιωματικοί.

Ένας περίφημος παιδονόμος ητύρεξε στο Ναύπλιο ο Γεωργιάδης με τό φοβερό ναπολεόντειον μοδί του και τόν φοβερότερο βουδονά του που ήταν από ούρα σαλαχιού. Τό πεδίο της δρασσεως του ήταν ή άκτή της Αθλιαντιάς όπου οι μικροί Ναυπλιείς, όταν τό έσοαζαν από τό σχολείο επήρηναν να έξασκηθούν στην κολιμβητική. Ο Γεωργιάδης τους παρεμόνεε από τό Ίτε—Καλέ, κατέβαινε, τους έπαιρνε τα ρούχα και τους άνάγκαζε να γυρίσουν γυμνοί στα σπίτια τους. Τό περίεργο και τό κομικό συγγρόνωσ είναι, ότι ενώ ο Γεωργιάδης παιδαγωγώσε όλο τόν κόσμο ο χειρότερος μάγας του Ναυπλίου έγινε ο...γυμνος του!...

Επίσης και στον Πειραιά, πρό του 1910, ήτύρεξε ένας τρομερός τύπος παιδονόμου, ο όποιος κνηγούσε ιδιαιτέρως τους μικρούς Γυμνασιόπαιδάς που τό έσοαζαν και πήρηναν να κληνώνουν εις την πλατεία της Άλεξάνδρας!...

Στά Έλληνικά σχολεία σήμερα δέν χτυπούν πλέον τους μαθητάς, ούτε και τους επιβάλλουν τιμωρίας σοματικές, όπως ή νηστεία και φυλάκιση. Ή μικρότερη τιμωρία σήμερα για έναν Έλληνα μαθητή είναι ή αντίγραφη φύσιμενων σετών από ένα κείμενον και ή μεγαλειτέρα ή άποβολή επί ώρισμένης ήμέρας εκ του σχολείου.

Σ' αυτό τό σημείο, καθώς φαίνεται, έχουμε προσδεθεί άρκετά, περισσότερο μάλιστα άπ' ότι πρέπει.

Πρό όλίγου άκόμη καιρού ήγήθη ζήτημα διά του τύπου, επειδή ένας διδάσκαλος έχτύπησε άνηλεως ένα μικρό μαθητή... Τό ύπουργείο της Παιδείας διέταξε άνακρίσεις και τό πόρισμα των άνακρίσεων ήταν ότι όλο αυτό τό άνηλεές ξύλο που έφραγε ο μαθητής ήταν μερικώς χ α ρ α ζ ε ε σ στο χέρι!

Όστόσο στην Άγγλία, τόν πολιτισμό της όποιος δέν μπορεί κανείς ν' άρνηθη, και στα μεγαλύτερα άκόμη σχολεία, σε λύκεια διεθνούς κύρους, όπως τό Κολλέγιον του Ήτον, οι μαθητάί, όταν ύποπίπτουν σε παραπτώματα, ύποβάλλονται σε σκληρότατες τιμωρίες, άνάλογες προς τις μεσαιωνικές τις όποιες άναφέραμε παραπάνω.

ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΕ ΣΑΛΑΝΔΙΚΗΣ ΧΩΡΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 15ον ΑΙΩΝΑ

Ο διδάσκαλος με ένα ειδικό ξύλο στο χέρι, δερνα ένα μαθητή ο οποίος κλάιει...

Η ΚΥΡΑ ΖΑΣΚΑΛΑ (Παλιά ληθογραφία) Η μικρότατη μαθήτρια στέκεται φοβισμένη από τις βέργες που κρατούσε ή δασκάλα της.

ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Πίναξ του Ζερφρούα)